

Johannespassionen

Passionsmusik i egentlig mening är musik till evangelisternas berättelser om Jesu lidande. Redan kyrkofadern Augustinus (d. 430) omtalar, att man i Stilla Veckan föredrog dessa "på ett högtidligt sätt", Matteuspassionen (Matt 26-27) på Palmsöndagen, Markuspassionen (Mark 14-15) på tisdagen, Lukaspassionen (Luk 22-23) på onsdagen och Johannespassionen på Långfredagen.

Senare blev det vanligt att fördela de olika rollerna i texten på olika personer. Kristi ord sjöngs av en bas, långsamt och högtidligt, den berättande texten sjöngs av en tenor i ett mellanläge och i normalt tempo, och översteprästernas och judarnas ord sjöngs av en kör i högt läge med "hård och klagande stämma."

Texten sjungs på enkla och lättfattliga melodier, som inte vill dra uppmärksamheten till sig själva utan vill framhäva texten i dess egen intensiva dramatik. Musiken är här Ordets ödmjuka tjänare. Den är av samma typ som de melodier vi använder i vår högmässa vid salutationen ("Herren vare med er"), kyrkobönen, lovsägelsen ("Upplyft era hjärtan") m. m. Endast Kristi ord får ibland en något rikare melodi, vilket understryker hans särställning.

Evangelisten Johannes skildrar Jesu lidande med levande åskådighet men likväl med upphöjd ro. Detta senare är särskilt anmärkningsvärt. Johannes var ju med ända till slutet på Golgata, men ändå låter han sina egna överväldigande upplevelser träda tillbaka i sin berättelse och framställer det som — även för oss — var det väsentliga och avgörande.

Råd till lyssnaren: Bli alldeles stilla och glöm allt omkring dig, även dem som i dag berättar vad som skedde. Låt inga världsliga tankar komma emellan dig och de händelser, som här framställs för dig. Läs Sv ps 71:1-2.

G. Z.

Textunderläggning enligt NT 81 : Gudrun Zethelius
Omslagsbild : Marianne Nordström
Utgiven av Laurentius Petri Sällskapet för svenskt gudstjänstliv

© 1983 LPS och Wessmans Musikförlag, Slite. Nr 8303

Praktiska anvisningar, se omslagets tredje sida!

PRAKTISKA ANVISNINGAR

I de äldre utgåvorna markeras Kristus-partiet vanligen med ett t eller med ett kors, evangelistens med c och övriga röster med s. Bokstäverna var från början rena föredragsbeteckningar, men c och s kom senare att tolkas som cantor respektive synagoga. I vår utgåva markeras de tre rollerna med skilda stilsorter:

Evangelisten:	Jesus gick tillsammans med sina lärjungar...
KRISTUS :	VEM SÖKER NI ?
Övriga röster:	<u>Jesus från Nasaret,</u>

Tonhöjden bör helt anpassas efter tillgången på sångare. Originalutgåvorna återger alltid detta slags musik i oförtecknat läge, varvid evangelistens recitationston blir c. Här har musiken transponerats ner en liten ters. Men välj gärna ett högre tonläge om detta passar sångarna.

Det enklaste utförandet är att hela passionen reciteras av tre röster: en bas samt en lägre och en högre tenor. Har man tillgång till en liten kör kan dock ett mera differentierat framförande rekommenderas. I synagogpartiet tar kören då hand om alla repliker från grupper eller skaror av människor, och tjänstekvinnans parti sjungs av en sopran.

Varje tonläge har tre olika kadenser: flexa, metrum och punctum. I noterna markeras dessa med efterföljande kvartsstreck, halvstreck respektive helstreck, varvid endast helstreck betecknar paus om extra tidsvärde (åttondel eller fjärdedel). I latinsk text anpassas kadenserna helst enkelt till minsta, mindre och större skiljetecken (komma, kolon, punkt). Vid anpassning till svensk text måste man tillåta sig en viss frihet, eftersom den svenska satsbyggnaden skiljer sig så mycket från den latinska. Vid recitationen bör man främst sträva efter att hela tiden framhäva texten och dennas naturliga periodisering.

Vid framförandet placeras de tre huvudsolisterna lämpligen framför en läspulpet, gärna iförda alba (för präst även svart stola) eller kördräkt. Församlingen kan lämpligen rekommenderas att förbli sittande, antingen under hela läsningen eller fram t. o. m. skildringen av Jesu död (... överlämnade sin ande). Därefter kan man enligt gammal sed göra ett kort uppehåll för tillbedjan under knäfall, varefter återstoden åhöres stående.

Johannespassionen avslutas lämpligen med Sv ps 668 Höga kors.

Ragnar Holte

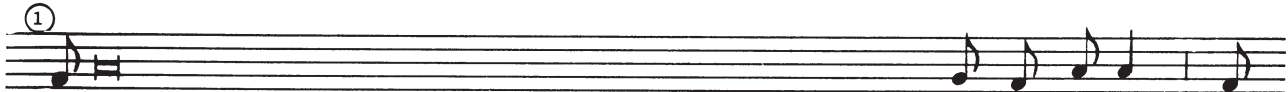
Johannespassionen

Joh. 18:1 - 19:37

GAMMALKYRKLIG TRADITION

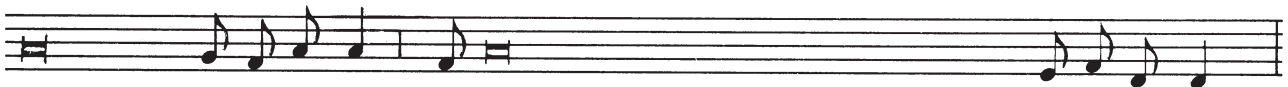
Vår Herres Jesu Kris - ti li-dan-de en-ligt evangelisten Jo-han-nes :

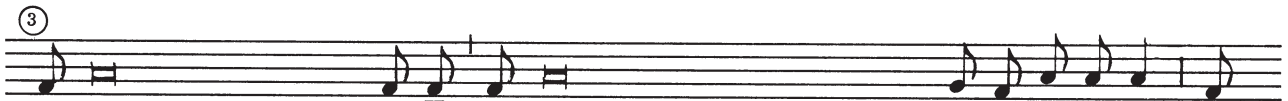
Je-sus gick tillsammans med sina lärjungar ut till andra sidan av Kid-ron-da-len. Där

låg en trädgård som han och lärjungarna gick in i. Ock-så Judas, han som förrådde

honom, kän-de till plat-sen, ef-tersom Jesus och hans lärjungar ofta ha-de samlats där.

Ju-das tog med sig vaktstyrkan och folk från översteprästerna och fa-ri-se-er-na, och

de kom dit med lyktor, facklor och va-pen. Je-sus, som visste om allt som väntade ho-

nom, gick ut till dem och frå-ga-de: VEM SÖ-KER NI? De sva - ra - de :

Je - sus från Na-sa-net Han sa-de: DET ÄR JAG. Bland dem stod

också Ju-das, han som förråd-de ho-nom. När Jesus nu sade: " Det är jag", vek

de tillbaka och föll till mar-ken. Han fråga-de dem i- gen: VEM SÖ- KER NI ?

De sva-ra-de: Je-sus från Nasaret. Då sa-de han: JAG HAR JU SAGT ER

ATT DET ÄR JAG. OM DET ÄR MIG NI SÖKER, SÅ LÅT DE AND-RA GÅ.

Ty det som han hade sagt skul-le upp-fyl-las: "Av dem som du har gett mig har jag inte

låtitt någon gå för-lo-rad." Men Simon Petrus, som hade ett svärd med sig, drog det

och slog till mot översteprästens tjänare och högg av honom hög-ra ö-rat: tjänaren het-te

Mal-kos. Je-sus sade då till Pet-rus: STICK SVÄRDET I SKI-DAN. SKUL-LE

JAG INTE DRICKA DEN BÄGARE SOM FADERN HAR RÄCKT MIG ?

Kommandanten med sin vaktstyrka och judarnas män grep Jesus och band ho-nom och

förde honom först till Han-nas, svärfar till Kajafas, som var överstepräst det å - ret.

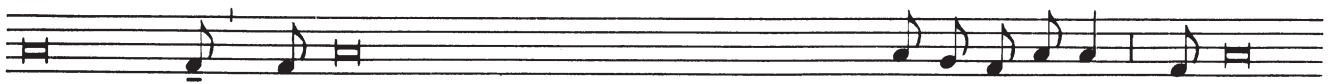
Det var Kajafas som hade förklarar för ju-dar-na att det var bäst att en enda man dog

för fol-ket. Si-mon Petrus och en annan lärjunge följde ef-ter Je-sus. Den lärjungen var

bekant med översteprä-s-ten, och han följde med Jesus in på överste-präs-tens gård,

men Petrus stod kvar utanför porten, Den andre lärjungen, han som var bekant med

översteprästen, gick då ut och talade med tjänsteflickan som vak-ta-de por-ten och tog med

sig Pet-rus in. Men flickan vid porten sade till Pet-rus: Hör inte du också till

den där mannens lär-jung-ar? Han svarade: Nej, det gör jag in-te.

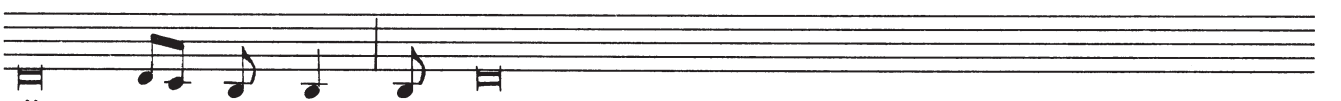
Tjä-narna och vakterna stod och värmde sig vid en kol-eld som de hade tänd, eftersom det

var kallt. Pet-rus stod där också och värm-de sig tillsammans med dem. Ö-verste-

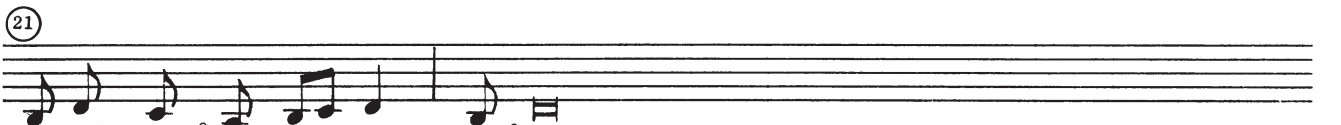
prästen frågade Jesus om hans lär-jung-ar och hans lära. Je-sus sa-de: JÄG HAR TALAT

ÖPPET TILL VÄRLDEN. JAG HAR ALLTID UNDERVISAT I SYNAGOGORNA OCH I TEMP-

LËT, DÄR ALLA JUDAR SAMLAS. JAG HAR INTE SAGT NÅGOT I HEMLIGHËT.

VÄRFÖR FRÅGÄR DU MIG? FRÅGÄ DEM SOM HAR HÖRT MIG VAD JAG HAR FÖR-

KUN-NAT FÖR DEM. DE VET JU VAD JAG HAR SAGT. En av vakter-na som stod

där gav honom då en örfil och sa-de: Skall du svara översteprästen på det sättet?

Passionston

ur Arthur Adell: GREGORIANIK I (LPS)

Evangelisten. *C*

Synagoga. *S*

Så sjung - er man fle - xa,
Så sjung - er man met - rum:
Så sjung - er man punk - tum.
Så ö - ver - går man till Kris - tus.
Så sjung - er man slu - tet.

Så sjung - er man fle - xa,
Så sjung - er man met - rum:
Så sjung - er man punk - tum.
Så sjunger man en frå - ga?
Så sjung - er man met - rum:
Så sjunger man en frå - ga?
Så sjunger man en frå - ga?
Så sjunger man en frå - ga?

Kristus. †

Så sjung - er man fle - xa,
Så sjung - er man punk - tum.
Och så ö - ver - går man till e - van - ge - lis - ten.

Så sjung - er man met - rum:
Så sjunger man en frå - ga?
Så sjunger man en frå - ga?
Så sjunger man en frå - ga?

(utsmyckning av vissa Kristus - ord)